

virkning af Arbejdsløsheden i nogen Grad taget Hensyn hertil, der er anslaaet et Beløb af 470 000 Kr. til Underbygningen Uvelse—Fauerholm. Efter den Stilling, som Venstre og det konservative Folkeparti indtog under Forhandlingerne i Gaar, kunde det jo synes, at der bliver en trang Vej til Gennemførelsen af disse Foranstaltninger. Jeg haaber dog, at de skal komme i Stand. Men hvordan det end gaar hermed, maa der skaffes Penge til Fuldførelsen af det nævnte Anlæg, og jeg vil i denne Forbindelse gerne sige, at efter min Mening kan og bør der anvendes større Beløb end paatænkt og foreslaaet til Jordarbejder paa hele Strækningen. Netop ved dette Jordarbejde kan der skaffes Beskæftigelse for mange Arbejdere, der ellers vilde blive ramt haardt af Arbejdsløshed.

Under Finanslovbehandlingen er der fra flere Sider fremsat Udtalelser og nye Tanker vedrørende Skolevæsenet og Skoleundervisningen. Jeg har lyttet med stor Opmærksomhed dertil, alt, hvad der drejer sig om Skoleundervisningen og dermed om den opvoksende Slægts Forberedelse til paa bedste Maade at tage Arbejdet op i den kommende Tid, alt dette har jo Bud til hvert Hjem, hver Mand og Kvinde i vort Land, og maa i højeste Grad paakalde Interessen. Og det forekommer mig glædeligt, at alt, hvad der staar i Forbindelse med Skolen, paa det nuværende Tidspunkt vækker saa stor Interesse. Jeg er jo ikke Pædagog og savner derfor Kyndighed til at deltage i Diskussionen om mange af de Spørgsmaal, der rejses af Skolemændene, og jeg skal ikke bidrage til at forlænge Diskussionen angaaende de nye Skoletanker, og hvad dermed staar i Forbindelse. Men der findes dog et Omraade indenfor Skoleundervisningen, som jeg i over en Menneskealder stadig har haft Opmærksomheden henvendt paa og beskæftiget mig med, og som jeg derfor maa have Lov at tale lidt nærmere om.

Det er Historieundervisningen. Der er et Indtryk, der fæstnede sig hos mig i min Barndom gennem de smaa historiske Lærebøger, som man den Gang brugte, og desværre tror jeg, at de Forbedringer, der er sket siden den Tid, ikke er store, i hvert Fald ikke saa store, som ønskeligt kunde være. I de smaa historiske Lærebøger, vi den Gang brugte, sejrede vi altid eller saa at sige altid i de Krige, vi førte. Krigene var meget omhyggeligt optegnet; det var for Resten næsten alt, hvad der fandtes i disse Lærebøger, og, som sagt,

vi sejrede næsten altid, og jeg var meget begejstret over alle de Sejre, vi vandt, og alle de Helte, vi havde, navnlig Søheltenene. Men der var en Ting, der overraskede mig i høj Grad, overraskede mig paa en pinlig Maade, og det var, at naar vi skulde slutte Fred, gik det for det meste galt; det forekom mig, at det var en blodig Uretfærdighed; jeg kunde egentlig slet ikke forstaa, hvordan det hang sammen; naar vi sejrede saa smukt, skulde man dog virkelig tro, vi maatte opnaa noget andet for det end i mange Tilfælde at lide Landetab eller betale Krigsomkostninger.

Det er utvivlsomt gaaet mange paa samme Maade som mig; men sikkert er det ogsaa, at det er gaaet andre paa den Maade, at der har fæstnet sig et ganske urigtigt Begreb om vor Historie og Tildragelserne i vort Land i Tidernes Løb. Sagen er jo, at saa snart man kom til at beskæftige sig lidt nærmere med Spørgsmaalene, saa man, at det ikke blot var udelukkende Krigshistorie, man havde faaet gennem de smaa historiske Lærebøger, men at den tillige fremstilledes i fuldkommen forvansket Form. Det var det værste. Det var galt nok, at det saa at sige udelukkende var Krigene, der omtaltes; den sociale, kulturelle og økonomiske Udvikling fik man næsten ingenting at vide om. Hvis man ikke vidste Navnet paa en Feltherre eller Admiral, var det en meget alvorlig Historie, men at man ikke vidste Besked med, at der var f. Eks. en Mand, der hed Ole Rømer, som havde beregnet Lysets Hastighed og derved udført en videnskabelig Stordaad og indskrevet sit Land i Verdenshistorien, det betød ikke videre — jeg tror for Resten ikke en Gang, han blev nævnt.

I min Ungdom var det næsten umuligt at faa Ørenlyd for den Betragtning, som dog nu heldigvis er i Færd med at trænge igennem. Jeg skrev saa langt tilbage som i 1893 en Pjece, hvori jeg stærkt fremhævede, at det, mange af os den Gang tænkte, naturligvis ikke var, at Krigshistorien skulde afskaffes, men vi forlangte, at den skulde fremstilles paa en objektiv Maade, og at man skulde indrømme den sociale og kulturelle Udvikling i hvert Fald en jævnbyrdig Plads. Men det var paa det Tidspunkt Tanker, som man blot rystede paa Hovedet ad. Det var den Gang nærmest indenfor Dansk Fredsforening, Tanker af den Art havde Tilhold — selvfølgelig ikke udelukkende; heldigvis var der ogsaa indenfor Skolen Mænd og Kvinder, der delte disse Betragtningssmaader, men man mødte dem,